

**ORGANIZATION FOR SECURITY AND CO-OPERATION
IN EUROPE**

Office for Democratic Institutions and Human Rights
Aleje Ujazdowskie 19, 00-557 Warsaw, Poland

www.osce.org/odihr

ELŐZETES NYILATKOZAT

A magyar parlamenti választások első fordulója a nemzetközi követelményeknek megfelelően zajlott, azonban néhány területen még akadnak teendők

Budapest, április 8. – Az EBESZ Emberi Jogok és Demokratikus Szervezetek Intézménye (EJDSZI) arra a megállapításra jutott, hogy a 2002. április 7-i magyarországi országgyűlési választások első fordulója a demokratikus választásokra vonatkozó nemzetközi elvárásoknak és követelményeknek megfelelően zajlott, azonban néhány területen még akadnak teendők.

A rekordot döntő 70,52 %-os részvételi aránnyal lezajlott választások jelentősége igen nagy, hiszen az újonnan megválasztott parlament fogja bevezetni Magyarországot az Európai Unióba. A választások a politikai színtér konszolidációját és két pólusúvá válását eredményezték, mivel az országos listát állító 8 párt közül csak 3 politikai csoportosulásnak sikerült átlépnie az 5%-os küszöböt. 1998-ban az országos listát állító pártok száma 12 volt. Az Országos Választási Bizottság (OVB) által közreadott nem végleges eredmények alapján a választások első fordulójában a Magyar Szocialista Párt (MSZP) a szavazatok 42,03%-val, mindössze 51 848 szavazatnyi különbséggel végzett az első helyen a FIDESZ Magyar Polgári Párt és a Magyar Demokrata Fórum (MDF) előtt, akik közös listájukon a szavazatok 41,11%-át szerezték meg. Őket az SZDSZ követi, a szavazatok 5,56%-val éppen átlépve a küszöböt. Ezen túlmenően a szavazatok többségének megszerzésével 45 egyéni választókerület jelöltje nyerte meg az első fordulót kerületében, míg 1998-ban csak egy képviselőjelölt nyert az első fordulóban.

A Magyar Köztársaság választási rendszere és az azt alátámasztó közigazgatási szervezet megfelelő alapot szolgáltat a választási folyamat átláthatóságához, elszámoltathatóságához, a szabad, tisztességes és egyenlő választások megrendezéséhez. Lehetőséget nyújt a vetélkedő politikai pártoknak a versenyre, biztosítja számukra a képviseletet a választási és a szavazatszámláló bizottságokban, és ezzel a lakosság bizalmát is kiérdemelte. A jelenlegi jogszabályok megfelelő törvényes keretet biztosítanak a demokratikus választások lebonyolításához. Az Országos Választási Bizottság (OVB) tanácskozó jellegű munkamódszere növeli a választás folyamatának hitelességét. A technikailag színvonalas számítógépes rendszer bevezetése, valamint az eredményeknek a választási irodák általi gyors és átlátható továbbítása erősíti a rendszer elszámoltathatóságát. A választók a közszolgálati és a kereskedelmi tömegtájékoztatási eszközök széles skáláján keresztül tájékozódhatnak a választásról és a pártok által folytatott kampánytevékenységről.

Mindezek ellenére azonban vannak olyan kérdések, melyek megfontolást érdemelnének annak érdekében, hogy a választási rendszer pozitív vonásai hosszú távon is érvényesüljenek. Az EBESZ/EJDSZI néhány olyan pontra világít rá, amelyeket – tekintettel az elkövetkezendő választásokra – a törvényhozók és választási szakemberek újbóli figyelmébe ajánl.

Az EBESZ/EJDSZI aggodalmát fejezi ki az OVB korai felállítása miatt, amely a korábbi választások gyakorlatától eltérően egyszerű parlamenti többséggel, az ellenzéki pártok jóváhagyása nélkül jött létre. Az OVB ilyen formában történő felállítása kérdéseket vetett fel a pártok küldötteinek kijelölése előtt meghozott döntésekre vonatkozóan, különös tekintettel arra a döntésre, amelynek értelmében nem az OVB kompetenciája azon panaszokról dönteni, amelyek a kormányzati szervek választási időszakban folytatott tevékenységeivel kapcsolatosan beérkeztek. Miután az országos listán szereplő pártok is kijelölték küldötteiket, az OVB végül teljes létszámát elérte. Az OVB igen magas szakmai színvonalon működő, döntéseit alaposan megvitató szerv, ahol a testület minden tagjának véleménye érvényre jut a döntéshozatal folyamán.

Az EBESZ/EJDSZI továbbra is aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az OVB-nek nincs törvényi felhatalmazása arra, hogy kötelező érvényű utasításokat adjon ki az alacsonyabb szintű választási bizottságok számára. Ennek hiányában fennáll annak a lehetősége, hogy a választási szabályokat nem következetesen alkalmazzák. A Belügyminisztérium irányítása alatt álló választási irodák szintén hatékony és színvonalas munkáról tettek tanúbizonyságot, az EBESZ/EJDSZI azonban néhány adminisztratív feladat esetében azt javasolja, hogy azokat az irodák csak az OVB jóváhagyásával végezhessék. Ilyen feladat lenne a szavazólapok megtervezése és egyéb olyan adminisztratív döntések meghozatala, amelyeknek politikai következménye lehet.

A jelöltállításhoz szükséges ajánlószelvények összegyűjtéséről szóló jogi szabályozás újragondolása kívánatos lenne. Bizonyított, hogy az ajánlószelvények jelenlegi kezelése és felhasználása oly mértékben ki van téve a visszaéléseknek, hogy ezáltal azok alkalmatlanok arra, hogy a jelöltállítás feltételeként szolgáljanak.

A kampány nyomonkövetése során jellemző volt, hogy mind a közszolgálati, mind a kereskedelmi tömegtájékoztatási eszközök egyrészt a FIDESZ és az MDF közös listájára, másrészt pedig az MSZP-re helyezték a hangsúlyt. A közszolgálati televízióban kézzel foghatóan megnyilvánult a kormány és a FIDESZ iránti elfogultság, ezzel szemben a kereskedelmi televíziókban általánosságban véve minden résztvevő semleges vagy kritikai hangvételű sajtóvisszangot kapott.

A média kampányidőszak alatti tevékenységével kapcsolatos panaszok elbírálása késedelmet szenvedett és nem megfelelően lett orvosolva, mivel a panaszok az OVB és az ORTT panaszbizottsága között oda-vissza vándoroltak. Mindkét testület a saját hatáskörének hiányát megállapítva a másikhoz továbbította a beadványokat, és ezzel olyan helyzetet teremtett, amely sérti a panaszosok megfelelő jogorvoslathoz való jogát.

Az a benyomás, hogy kormány hirdetései és a kormányzó párt politikai hirdetései – mind a hirdetések tartalmát, mind pedig megjelenésüket illetően – összemosódnak, a médiában folytatott politikai vita középpontját képezte. Ennek eredményeként két panasz is érkezett az OVB-hez, ezeket azonban az OVB saját hatáskörén kívülinek minősítette, és elutasította. Ezen aggodalmakat tovább erősítették a választások előtti héten érezhetően megszorodó kormányzati hirdetések, illetve az állítólagos összefonódások azon ügynökségek között, amelyek a kormány hirdetéseit, a kormányzó párt politikai kampányhirdetéseit és a Választási Iroda által megrendelt szavazói oktatási kampányt készítették.

Az Alkotmánybíróság 1992-es és 1994-es határozatai ellenére, amelyek értelmében az országgyűlés köteles törvényileg szabályozni a kisebbségek parlamenti képviselőit, valamint

a Nemzeti és Etnikai Kisebbségekről szóló 1993. évi törvény rendelkezése ellenére, amely szintén előírja a jogi szabályozás megteremtését, még nem készült ilyen jogszabály. Továbbá az EBESZ/EJDSZI arra is felhívja a figyelmet, hogy a jelenlegi képviseleti rendszer korlátozza a regionális vagy kisebbségi bázisú pártok érvényesülési lehetőségeit.

Az előzetes nyilatkozat angol változata a hivatalos változat.

Tájékoztató, köszönetnyilvánítások

Az EBESZ/EJDSZI Választásmegfigyelő Küldöttségének 10 tagja a választások előtt egy hónappal érkezett Budapestre, Pécsre és Debrecenbe a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma meghívásának eleget téve. Az EBESZ/EJDSZI egy hónap múlva adja közre a megállapításait és ajánlásait tartalmazó átfogó jelentését. Ezen előzetes nyilatkozat a küldöttség választásokat megelőzően végzett megfigyeléseire alapul. A Küldöttség nem végzett rövidtávú megfigyelést a választás napján.

Az EBESZ/EJDSZI köszönetét fejezi ki a magyar Bel- és Külügyminisztériumnak, az Országos Választási Bizottságnak, a választási adminisztrációs szerveknek és minden magyar hatóságnak a megfigyelési időszak alatt tanúsított teljeskörű együttműködésükért és támogatásukért.

További információért forduljon Linda Edgeworth-höz, aki a budapesti Választásmegfigyelő Küldöttség vezetője: tel.: 36-1-353-0575, vagy Vladim Zhdanovich-hoz, az EBESZ/EJDSZI varsói magyar ügyekért felelős megbízottjához: 48 22 520 0600, 4132. mellék, vagy Jens-Hagen Eschenbächer-hez, az EBESZ/EJDSZI szóvivőjéhez: Varsó, 48 22 520 0600, 4162-es mellék.